

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Den 13. januar 2020
MFVM 003

GRUNDNØTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/848 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 for visse produktionsmæssige bestemmelser om økologisk produktion. Med forslaget fastlægges en række produktionsmæssige detailregler, herunder krav for økologisk dyrehold blandt andet i form af minimumsareal og krav til indretning af stalde, anlæg og uden-dørs arealer. Ændringerne vil træde i kraft den 1. januar 2021. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget forventes sat til afstemning i Komitéen for Økologisk Produktion den 21. januar 2020. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at det tydeliggøres, at verandaareal for fjerkræ under særlige forudsætninger kan indregnes i indendørs belægningsgrad, og at forældredyr bliver omfattet af en overgangsordning i forhold til adgang til udeareal.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 for visse produktionsmæssige bestemmelser om økologisk produktion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 10(6), artikel 14(3), artikel 15(3), artikel 16(3), artikel 17(3) og artikel 26(7)(d) i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/848 om økologisk produktion.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for Økologisk Produktion. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, vedtages udkastet til gennemførelsesretsakt ikke.

Forslaget forventes sat til afstemning i Komitéen for Økologisk Produktion den 21. januar 2020.

Formål og indhold

Kommissionen har fremsat forslag om harmoniserede gennemførelsesbestemmelser til økologiforordningen i forhold til en række produktionskrav.

Omlægningstid

I forbindelse med ansøgning om nedsættelse af arealers omlægningstid fastlægger forslaget den dokumentation, som skal fremlægges af ansøger. Samtidigt stilles krav til selve proceduren, hvor der nogle tilfælde kræves besigtigelse af arealet.

Minimumsarealer og dyretæthed

For kvæg, svin, får- og geder, hjorte, heste, fjerkræ og kaniner fastlægges der minimumsarealer for ude- og indearealer, ligesom der fastsættes loft på dyretæthed, og krav til karakteristika for ude- og indearealer. Som noget nyt kan verandaarealet i udgangspunktet ikke længere indgå i beregningen af indearealet for fjerkræ.

For at sikre rimelige tilpasninger i forhold til strukturelle ændringer, som for eksempel stalde og anlæg, indføres der overgangsordninger for eksisterende producenter på forskellige områder og i op til 8 år. Der er konkret tale om overgangsordninger i forhold til, at justere gulvets beskaffenhed for svin indtil januar 2029. I forhold til fjerkræ er der lagt op til en overgangsperiode indtil januar 2024 i forhold til at øge antallet af udgangshuller, til etablere tilstrækkelige siddepinde, til at tilpasse dyretætheden, i de situationer, hvor verandaarealet ikke længere kan indregnes i indearealet, og til at tilpasse adskillelsen mellem flokke. Der er endvidere lagt op til overgangsordninger indtil januar 2029 for eksisterende fjerkræetagesystemer i forhold til at antallet af etager reduceres til maksimalt 3, til at der indføres krav om etablering af et gødningshåndteringssystem, i forhold til nye krav til hønsegårdens indretning, beplantning og faciliteter, og for tilpasning af særlige anlæg til produktion af ikke-økologiske hønniker (kommende æglæggere) til indsættelse i det økologiske system.

Endelig fastlægger forslaget bestandstætheder, som generelt er en fortsættelse af de nugældende niveauer.

Fremstillingsteknikker

Der etableres endvidere en positivliste for fødevare- og foderfremstillingsteknikker, der lever op til de generelle økologikriterier for fremstillingsprocesser. Tilføjelser til listen sker efter anmodning fra medlemsstater og efter en konkret vurdering i Kommissionen.

For at opretholde muligheden for at kunne fremstille økologisk mad til babyer (jf. definition i forordning 609/2013, artikel 1, stk. 1, a) og b)) accepteres det, at der sker ionbytning og adsorptionsteknikker specifikt til denne produktion. Teknologierne er en form for rensningsteknik, hvor man ved hjælp af strøm kan udsondre urenheder. De tilladte teknologier anvendes i dag ved fremstilling af visse økologiske og konventionelle fødevarer som for eksempel økologisk æblemost. Fremadrettet bliver dette dog kun tilladt for baby mad.

Databaser

Medlemsstaterne pålægges at indføre særlige databasesystemer for økologiske husdyr, planter og akvakulturdyr, hvilket skal give markedsgennemsigtighed for producenter, der skal købe avlsdyr/plantemateriale nationalt eller akvakulturyngel i EU. Er der ikke dyr eller planter i det efterspurgte antal eller kvalitet, kan myndighederne tillade, at der anvendes ikke-økologiske dyr og planter. Det gælder dog ikke for akvakultur, hvor der altid skal anvendes økologisk yngel. Databasesystemerne tjener herudover som et redskab til løbende at overvåge, om der er tilstrækkeligt med økologiske planter og dyr til, at tilladelsen til at bruge ikke-økologiske planter/dyr kan udfases.

For at sikre tilstrækkelig protein til ungt fjerkræ og til smågrise under 35 kg tillader økologiforordningen, at medlemsstaterne kan acceptere brug af op til 5% ikke-økologisk proteinfoder. For at kunne overvåge hvor stor en andel økologisk proteinfoder, der er på markedet, skal medlemsstaterne rapportere om tilgængeligheden af økologisk protein og forbruget af ikke-økologisk proteinfoder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forordningen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning. Der er i dag nationalt fastsatte bekendtgørelseskrav for hønniker og forældredyr af høns, hvilke vil blive afløst af krav i økologiforordningen.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Høring

Forslaget har været sendt i høring på høringsportalen.

Landbrug & Fødevarer finder, at forslaget er et udmærket kompromis. Organisationen finder dog, at overgangsordningen for etablering af økologisk hønnikeproduktion er alt for lang og med rimelighed kan reduceres til ca. tre år. Producenter i Danmark og i andre lande har i mange år vist, at økologisk hønnikeproduktion er mulig, og at økologisk opdræt er positivt for dyrenes velfærd gennem hele livet. Landbrug & Fødevarer efterlyser en tilsvarende overgangsperiode for etablering af udearealer til forældredyr. Der er tale om sammenlignelige forhold og nye specificerede krav vedrørende belægningsgrad og krav til udearealer for både hønniker og forældredyr. Overgangsordningen vedrørende forældredyr kan eventuelt begrænses til at vedrøre kravene om adgang til udearealer, jf. de eksisterende danske bekendtgørelseskrav.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret, at ønsket har været taget op med Kommissionen. Kommissionen er umiddelbart afvisende overfor at udvide muligheden til også at dække forældredyr, da der ikke findes hjemmel til dette.

Landbrug & Fødevarer finder, at den mulighed Kommissionen har præciseret i fremsendelsesmailen i forhold til, at verandaer kan medregnes som nytteareal, hvis dyrene har adgang 24 timer i døgnet, og hvis verandaen sikrer dyrenes velfærd jf. kravene i forordning (EU) 2018/848 (økologiforordningen), bør indskrives direkte i forslaget, eller på anden måde offentliggøres, så der ikke senere kan opstå tvivl om, hvorvidt danske verandaer kan medregnes som staldens nytteareal.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af svaret, at Kommissionen har annonceret, at denne pas-sus vil komme til at fremgå af referatet for komitémødet.

Landbrug & Fødevarer peger desuden på, at basisforordningens krav om minimum 48 timers tilbagehold ved brug af vacciner og parasitmidler med en tværgående tilbageholdelsestid på 0 dage er en alvorlig udfordring for danske økologer. Organisationen har, som bekendt, sammen med COPA/COGECA bedt Kommissionen om en officiel fortolkning, der kan undtage vacciner og særlige parasitmidler med 0 dages tilbagehold for kravet om ekstra 48 timers tilbagehold. Organisationen vil gerne opfordre til, at Danmark inkluderer denne forespørgsel i forhandlingerne om produktionsreglerne og søger en positiv afklaring af dette forhold.

Landbrugsstyrelsen bemærker, at tilbageholdelsestiden er den periode efter medicinering af dyr, hvor der ikke må sælges produkter som kød og mælk fra dyrene. Økologiforordningens krav om en obligatorisk tilbageholdelsesfrist for fødevarer fra behandlede dyr, på mindst 48 timer, er en stramning i forhold til i dag og vil især være indgribende i forhold til salg af æg og mælk.

Økologisk Landsforening anfører, at der er flere forhold, som foreningen gerne havde set et andet udfald på, men at det samtidigt vurderes, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at få flere ændringer ind i forslaget. Foreningen hæfter sig ved, at Kommissionen ikke tillader, at verandaer i hønsehuse kan medregnes til det mindsteareal, der skal være til rådighed for at opfylde max belægningsgrad i hønsehuset.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret fra Økologisk Landsforening, at Kommissionen har blødt op på dette, så verandaareal kan medregnes i belægningsgraden i hønsehuset, i de tilfælde, hvor dyrene har adgang døgnet rundt, og hvor verandaen på tilfredsstillende vis sikrer komfort og miljø for dyrene. Det er styrelsens vurdering, at dette vil kunne lade sig gøre i hovedparten af de danske økologiske fjerkræstalde, hvorfor der reelt ikke vil være behov for en overgangsperiode for danske producenter.

Økologisk Landsforening ser ikke noget problem i, at hønsegårde kan være op til 350 meter lange.

Økologisk Landsforening har vedhæftet den europæiske økologiske paraplyorganisation IFOAM EU-gruppens indspil til Kommissionens forudgående elektroniske høring på nærværende forslag. Foreningen oplyser, at den er indstillet på at støtte disse forslag, hvis der kan skabes flertal for dem. IFOAM EU-gruppens indspil indeholder en række betragtninger. Bemærkninger med størst prioritet omhandler spørgsmålene om indførelse af overgangsordninger for tilpasning af bygninger til husdyr, af fjerkræhuse med verandaer, samt en overgangsperiode, så de medlemsstater, der ikke har nationale regler for økologisk hønnekeopdræt kan etablere dette. Sådanne overgangsordninger ønskes på 10 år.

Landbrugsstyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret fra Økologisk Landsforening, at Kommissionens forslag allerede lægger op til overgangsperioder i disse spørgsmål. Perioden er som udgangspunkt foreslået fastsat til 8 år. Kommissionen lægger ikke længere op til at øge arealkrav for større husdyr, derfor er behovet for den overgangsordning minimeret. Der er lagt op til en overgangsordning i forhold til spørgsmålet om arealet i verandaer kan indregnes som indendørsareal. Overgangsordningen er dog på 3 år. Som angivet ovenfor, anses dette ikke for et problem i Danmark. Danmark er desuden et af de lande, der har en eksisterende økologisk produktion af hønniker, og vil derfor ikke få brug for den overgangsordning for hønniker.

I forhold til minimumsarealer inden- og udendørs for kvæg, får mm. foretrækker Økologisk Landsforening, at arealkravene inde og ude, kan betragtes som en sum. Det samme gælder svin, men her bør det alene være udearealet, der kan øges på bekostning af et reduceret indeareal.

I forhold til forbud mod brug af teknikker i fødevarerproduktion anfører Økologisk Landsforening, at der er behov for en overgangsperiode på 3 år for ionbytning, da denne teknik allerede er vidt udbredt til en række økologiske produkter samt brug af adsorptionsharpiks/adsorptionresin-teknik i fremstillingen af økologisk most.

Dansk Akvakultur har fremsendt en række bredere bemærkninger til den nye økologiforordning og de videre forhandlinger, som primært vedrører ønsket om mulighed for større bestandstæthed hvad angår ørred. Dette begrundes i, at der ifølge Den Europæiske Fødevarerautoritet (EFSA) ikke er videnskabeligt bevis for at fiskene får en dårligere dyrevelfærd ved at gå tættere sammen, samt at vandkvalitet er et bedre parameter for at måle dyrevelfærd. Det anføres, at der eksempler på at ørreder endda kan få dårligere dyrevelfærd og udvise territorial adfærd. Endelig mener man, at det giver bedre økonomi for de økologiske akvakulturbrug.

Fødevarestyrelsen bemærker til denne del af høringssvaret fra Dansk Akvakultur, at der er tale om en fortsættelse af de nuværende bestandstætheder for stort set alle økologiske fiskearter, og man fra dansk side ser bestandstæthed som en god indikator over for forbrugerne af dyrevelfærd i økologisk akvakultur. Kommissionen har ikke ønsket at øge bestandstætheden for ørred, de Kommissionen ikke finder, at der er videnskabeligt grundlag for dette, ligesom der heller ikke blandt medlemsstaterne har været opbakning til øget bestandstæthed.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder, at der overordnet set er tale et balanceret kompromis. Regeringen foretrækker dog, at det fremgår tydeligere, at verandaarealet kan indgå som del af indearealet for fjerkræ, i de tilfælde hvor der er adgang døgnet rundt, og hvor verandaen på tilfredsstillende vis sikrer komfort og miljø for dyrene, som for eksempel ventilation og varme.

Det er regeringens opfattelse, at danske producenter kun i begrænset omfang har behov for at anvende de mulige overgangsordninger, da de danske systemer langt hen ad vejen allerede opfylder de kommende krav. Regeringen ser gerne, at der for forældredyr (høns) også kommer en overgangsordning i forhold til at kunne tilpasse produktionen af forældredyr til at få adgang til udearealer på lige fod med

overgangsordningen for hønniker. Det er endvidere regeringens opfattelse, at overgangsordningen for hønniker, bør være rimelig, men kortere end 8 år.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man arbejder for, at det tydeliggøres, at verandaareal for fjerkræ under særlige forudsætninger kan indregnes i indendørs belægningsgrad, og at forældredyr bliver omfattet af en overgangsordning i forhold til adgang til udeareal.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.